

ugyanaz ganajlével 23, ugyanaz ganajlével s kainittal 26, ugyanaz ganajlé, kainit és chili-salétrommal 26, a luczfenyő fája pedig ugyanebben a sorozatban 13—22—23—26,5, a pinus-félék ganajlével s az említett sókkal 25—26, égerfa 11, égerfa ganajlével 26, bükkfa 19, ugyanaz chilisalétrommal 26, tehát átlag a tiszta fa 11—19, a ganajlével átitatott fa 22—26 s a tápláló sókkal kevert fa pedig 23—26 részt.

Tápláló sók hozzátétele tehát a fa bomlási képességét a rozsszalmaét többé-kevésbé megközelítő mértékre emeli, a ganajlével való alapos átitatás pedig tetemesen fokozza. Itt nem a ganajlé szerves anyagainak a hatásáról van szó, mert az ugyanabban a mennyiségben, de szalma vagy fa hozzáadása nélkül alkalmazott trágyalé csak az első 14 napon át s ezalatt is kevés szénsavat fejlesztett, s a szénsav fejlődés később meg majdnem egészen megszűnt.

A tápláló sókból nem kell sok, $\frac{1}{2}$ —1 *kg.* kainit 1 *g.* fagyapotra elégséges s ez a hozzákevert káli különben úgy sem vész el, hanem a termesztett növények javára válik. Még valamely légenytartalmu trágyaanyag hozzáadása is kívánatos, leginkább alkalmas e célra valamely ammoniaksó; de ez nem feltétlenül szükséges, mivel már maga az istállóból kerülő trágyalé is tartalmazza a szükséges légenyt. Kedvező hatásuak még a gipsz és annak foszfor-vegyületei.

Az előadottakat összegezve tehát azt lehet mondani, hogy a fagyapotnál, mint alomnál tapasztalt hiányok alkalmas méretek, vagyis széles s rövid szalagok alkalmazása s trágyasók hozzátétele által tökéletesen elenyészthetők. (Ramann E.-nek a „Centralblatt für das gesammte Forstwesen“-ben megjelent cikke nyomán.)

Közli: *Gabnay F.*

Vidéki levél.

(Egyes fák hibás elnevezése a Pallas Lexikonban.)

Bustyaházán, 1899 február hó.

Tek. Szerkesztőség! — Öszintén megvallva mindeddig remélttem, hogy a honi erdőszet köréből nálam hivatottabb egyén fog felszólalni egyes fáknek a Pallas Lexikonában Borbás V. ur által

közölt hibás elnevezése ellen. Most azonban, miután ez mindeddig nem következett be, a felszólalásnak az alább felhozandó ok miatt szükségét találok, jöllehet dr. Mágócsy Dietz Sándor és dr. Schilberszky Károly urak a Természettudományi Közlöny f. é. január havi füzetében az erdészeti irodalomban használatos nevek mellett állást foglaltak s kijelentették, hogy a Kir. Magy. Természettudományi Társulat továbbra is megmarad e tekintetben 1888-ban kifejtett álláspontján, mely akkor minden oldalról kellően megvitatva került ki hazai illetékes szakférfiak köréből, azoknak mintegy többségbeli nyilatkozataként.

Talán szükségtelen, de mégis megemlítem, hogy 1888-ban az erdészek által használt nevek fogadtattak el.

Felszólalásom megtételére fentebb említett okot abban találok, hogy az Erdészeti Lapok m. é. november havi füzetében közölve van Fekete Lajos m. kir. főerdőtanácsos urnak az Erdészeti Műszótár szerkesztése ügyében az Országos Erdészeti Egyesülethez intézett levele, a melyben utalás történik a Pallas nagy Lexikonára, mint a mely a műszak nagy részének magyarázatát magában foglalja. Szaktársaim közül velem együtt, tudom, hogy senki sem táplál az iránt kétséget, hogy Fekete főerdőtanácsos ur csakis az elfogadott névekre gondolt, nem pedig a Pallas Lexikonában közölt hibás nevekre, a mikor a kérdéses nagy műre, mint forrásmunkára hivatkozott. Nehogy azonban ebből a levélből az illető természet tudós ur azt a téves következtetést vonja le, hogy az Erdészeti Lapok szerint is helyeselték az ő elnevezéseit, nem tartom felesleges dolognak, ha az erdészet köréből is felszólalunk a Pallas Lexikonának hibás elnevezései ellen.

Nem akarok hosszabb fejtegetésbe bocsátkozni, csak annyit jegyzek meg, hogy a Lexikon, mint általános ismeretek tára, arra volna hivatva, hogy az általános, közhasználatban forgó elnevezéseket, fogalmakat megmagyarázza, nem pedig arra, hogy a nagy közönség körében zavart idézzon elő téves elnevezésekkel. Ez irányelv szem előtt tartásával Borbás tanár ur saját egyéni meggyőződését nyugodtan alárendelhetné volna a Kir. Magy. Természettudományi Társulat megállapodásának s ennek folytán a kérdéses fákat azokon a neveken ismertethette volna, a melyek alatt azok a közhasználatban leginkább ismeretesek.

A legnagyobb zavart előidézhető elnevezést a lucz- és jegenyefenyő neveinek felcserélésében találom. A P. Lexikona VII. kötetének 92. lapján az alábbi nevek felsorolása után leírja a luczfenyőt, de ez a leírás a jegenyefenyőre illik. A nevek a következők: „A *Picea* fajai 1. a fehér v. fehércsiku, szurkos, gyantás, puha, sima v. fésűs fenyő, v. szemerkefa, szurokfenyő, luczfa, fehér jegenye, (*Picea pectinata* Lam. *Abies alba* Mill, *Abies Picea* L., *A pectinata* D. C., *A excelsa* Link, P. *Abies* Dur.)

A IX. kötet 883. lapján s az ehhez tartozó képmellékleten jegenyefenyő név alatt a luczfenyőt írja le s nevezi még bálványfenyőnek, karácsonyfenyőnek, keresztesfenyőnek, csak luczfenyőnek nem, daczára annak, hogy úgy a leírásból, mint a képmellékletből minden kétséget kizárólag rá lehet ismerni a luczfenyőre. (*Abies excelsa*.)

A XIV. kötet 486. lapján le van írva az erdeifenyő vagy igazi répafenyő (*pinus silvestris*) s a szöveghez tartozó képmelléklet „Répafenyő“ felirással van ellátva.

Ugyanezen kötet 715. lapjánál levő képmellékleten a veresfenyő rozmaring fenyő névvel van jelölve s e név alatt van leírva a veresfenyő, a miről az ismertetésben azt mondja, hogy a haza fenyveseiben csak a *Larix decidua* Mill. (*Pinus Larix* L., *Larix Europaea* D. C.) terem. Csakis e nevekből és a képmellékleten közölt rajzokból jöhetünk rá, hogy rozmaringfenyő név alatt a veresfenyőt érti.

A 16. kötet 305. lapja előtt levő képmellékleten 6. ábra alatt muzsdalyfa név alatt egy leveles galynak a rajzát közli, a miben a kocsánytalan tölgyet lehet felismerni. A tölgyfajok leírásában is a kocsánytalan tölgyfát többnyire muzsdalyfa név alatt, a kocsányost pedig leginkább mocsártölgy vagy mocsárfa név alatt emlegeti. A tölgyfa leírásából még arra is rájövünk, hogy a geszt szó sem megfelelő neki, mert azt „fakeménye“ név alatt írja le. Eltekintve a hibásan képzett fakeménye szótól, azt hiszem, hogy az általánosan használt geszt ellen sem nyelvészeti, sem bármilyen más szempontból kifogás nem emelhető. (Ezen az alapon a a szíjácsot „falágyá“-nak lehetne nevezni.)

Lehetséges, hogy több téves elnevezés is fordul elő, de azt

hiszem, hogy azok a közöltekhez képest lényegtelenek, mint pl. az is, hogy a mezei juhart (*acer campestre*), (I. köt. 288. lap) csak fodor juhar név alatt említi meg.

Nagy Károly
magy. kir. főerdész.

Különfélék.

A fák levélzetének figyelembevétele a termőhelyi viszonyok becslésénél. A homoktalajnak lépten-nyomon való változatait szembetűnőbben alig lehet bármikor is észlelni, mint az ősz folyamán, midőn már a fák télire készülődnek s a levelekben lévő tápanyagok és sók a fa testébe vonulnak s beáll a levél színének átváltozása, mikor aztán már nem jut egyéb szerep a levélnek, mint csak az, hogy agaly és levélnyel között elválasztó callust képezzen.

Fenti folyamatok nem egyforma időben fejeződnek be egy és ugyanazon fanemeknél sem. Ugy a levél-sárgulásnak, mint a lehullásnak ideje függ a talaj jószágától. Minél jobb talajon van az illető fanem, annál később kezd levele sárgulni s lehullani.

Ezt a jelenséget különösen az ákáczfánál figyeltem meg, a mely fanem a homokon uralkodó.

A legjobb termőhelyen lévő ákáczfákon október hó 1—15-ig a levélzet haragoszöld és teljes; azokat a terület-részeket tehát, melyek ákáczfáin előbbi jelen-ég tapasztalható, biztosan sorozhatjuk az I. termőhelyi osztályba. Azok a talajrészletek, melyeken az ákáczfák az előbb említett időszakban már sárga levelekkel állanak, képeznék a II. termőhelyet; s végül az a talaj, melyen az ákác október hó első felében már teljesen levélzet nélkül áll,